

Turkish Studies Educational Sciences

Volume 14 Issue 6, 2019, p. 3111-3124

DOI: 10.29228/TurkishStudies.39896

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 25.11.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 20.12.2019

📅 *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (01.12.2019)-Referee 2 (06.12.2019)

This article was checked by intihal.net.

HİKÂYE YAZMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

*Aysun EROĞLU**

ÖZ

Hikâye ve hikâye anlatımının teknolojik gelişmelerin ve reklam dünyasının öne çıkmasıyla önem kazandığı fark edilmiştir. Dijital çağ ve bilgi çağı olarak bilinen 21. yüzyılda bilginin daha çekici olması ve pazarlanmak istenen her şey için bir hikâye oluşturulduğu görülmektedir. Gelişen ve değişen bu dünyaya eğitim-öğretim ortamları da yabancı kalmamıştır. Öğretim programları başta olmak üzere eğitim sahalarında güncellemeler yapılmaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programında dikkat çeken değişimlerden biri de hikâye edici metin kavramı üzerinde durulmasıdır. Hikâyenin bu kadar öne çıktığı günümüzde alan yazında hikâye yazmaya yönelik bir tutum ölçeğinin olmadığı görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik tutumlarını ölçen bir araca ihtiyaç olduğu düşünülmüştür. Buna bağlı olarak bu çalışmanın amacı, ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik tutumlarını değerlendirecek bir ölçek geliştirmektir. Çalışmaya 441 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda, 6 boyutlu (ilgi, fayda, duygu, beğeni, süreç ve içerik), 24 maddelik ve 5'li Likert tipi hikâye yazmaya yönelik bir tutum ölçeği ortaya çıkmıştır. Açıklanan toplam varyans 57.151 olarak ve ölçeğin güvenirliliği için iç tutarlılığa yönelik 24 maddenin tümüne ait Cronbach Alpha değeri .896 olarak bulunmuştur. Ölçek yapısının uyum indeksleri incelendiğinde $\chi^2/df=1.780$, TLI= 0.932, CFI= 0.941, RMSEA= 0.042 ve SRMR= 0.041 değerlerinde uyum indekslerine sahip olduğu bulunmuştur. Yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda ortaokul öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik tutumlarını ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı ortaya çıkmıştır.

* Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, E-posta: 24aysun@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Hikâye, hikâye yazmaya yönelik tutum ölçeği, ortaokul öğrencileri.

VALIDITY AND RELIABILITY TESTING OF THE ATTITUDE SCALE TOWARDS WRITING STORY

ABSTRACT

It was realized that story and storytelling gained importance with the advancement technological developments and advertising world. Nowadays known as the digital age and information age, it is seen that a story is created for information to be more attractive and everything that is desired to be marketed. Education is not foreign to this developing and changing world. Updates are made in the educational fields, especially in the curriculum. One of the striking changes in the curriculum is the concept of narrative text. It is seen that there is no scale for writing story in the literature. A scale that measures the attitudes of secondary school students towards writing story is needed. The aim of this study is to develop a scale to evaluate the attitudes of secondary school 7th grade students towards writing story. 441 students participated in the study. As a result of exploratory and confirmatory factor analyses, a valid and reliable measurement scale that measures the attitudes of secondary school students towards writing story has emerged. As a result of the research, a 5-point Likert-type scale consisting of 24 items and 6 factors of "Attitude Scale Towards Writing Story", consisting of interest, benefit, emotion, appreciation, process and content has emerged. The total amount of variance explained 57.151. For the reliability of the scale, the Cronbach's Alpha value of all 24 items for internal consistency was found to be .896. When the fit indices of the scale structure were examined, $\chi^2/df= 1.780$, TLI= 0.932, CFI= 0.941, RMSEA= 0.042 ve SRMR= 0.041 were found to have compliance index.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

The developments in science, technology, art and design affect every aspect of life as well as the education. The curriculum is also updated according to the age and the developments. Turkish Language Teaching Curriculum has also changed. One of the changes in the Turkish Language Teaching Curriculum has been created three main titles for literary genres: Informative text, narrative text, poetry. Having a headline called narrative text shows how important the story is. When we look at the leading names of our age, it is seen that the concepts of storytelling / digital storytelling come to the forefront. One of the ways of presenting information and art in the 21st century is the creation of stories and storytelling. In fact, it has become a job and people are described as storytellers.

There are the following studies in the literature: Writing attitude scale for secondary school students (Can and Topçuoğlu Ünal, 2017), writing anxiety scale for secondary school students (Karakuş Tayşi and

Taşkın, 2018), writing attitude scale for high school students (Akaydın and Kurnaz, 2015), writing attitude scale adaptation into Turkish (Göçer, 2014), writing tendency scale (İşeri and Ünal, 2010), writing self-efficacy scale (Güneş, Kuşdemir and Bulut, 2017; Şengül, 2013), adaptation of writing self-efficacy scale to Turkish (Yılmaz Soylu and Akkoyunlu, 2019), writing anxiety scale in Turkish as a foreign language (Aytan and Tunçel, 2015). It was found that there was no attitude scale study for writing stories.

Method

In this study, it was aimed to develop a scale to evaluate the attitudes of secondary school 7th grade students towards writing story. In this context, the Attitude Scale Towards Writing Story was developed. 441 students in 7th grade of two state secondary schools in Kars participated in the study. 212 students are female and 229 students are male. 32 students were asked: "What does writing a story mean to you? They were asked to write their feelings and thoughts. The pool of items was formed by combining the data obtained from the student papers and the literature. A pool of 65 items was formed. The scale was sent to experts. According to expert opinions, 10 items were excluded from the pool and 13 items were corrected. The final form included 55 items. The scale is a 5-point Likert type: 'Strongly Disagree: 1, 'Disagree: 2', 'Neither Agree or Disagree: 3', 'Agree: 4' and 'Strongly Agree: 5.

Findings

As a result of the research, a 5-point Likert-type scale consisting of 24 items and 6 factors of "Attitude Scale Towards Writing Story", consisting of interest, benefit, emotion, appreciation, process and content has emerged. The total amount of variance explained 57.151. The variance explained by the scale structure was found to be sufficient in explaining the measured quality. The eigenvalues of the factors and the amount of variance explained are as follows: 7.187 and 29.945% for the first factor; 1.657 and 6.903% for the second factor; 1.464 and 6.101% for the third factor; 1.274 and 5.309% for the fourth factor; 1.075 and 4.481% for the fifth factor; for the sixth factor 1.059 and 4.411%. In the loading values of the items making up the scale, it can be seen that they are between .685 and .627 in the first factor; .762 and .658 in the second factor; .764 and .735 in the third factor; .812 and .642 in the fourth factor; .688 and .431 in the fifth factor, .775 and .533 in the sixth factor. In the naming of the factors, two Turkish Education experts received their opinions. The items overlapped in the "Attitude Scale Towards Writing Story" and items that do not have the acceptance level of sufficient factor load value were removed. And this scale was finalized with 24 items and six factors. When the fit indices of the scale structure were examined, $\chi^2/df= 1.780$, TLI= 0.932, CFI= 0.941, RMSEA= 0.042 ve SRMR= 0.041 were found to have compliance index. According to Byrne's (1998) study, the indices of fit are acceptable. For the reliability of the scale, the Cronbach's Alpha value of all 24 items for internal consistency was found to be .896. According to Tavakol and Dennick (2011), this acceptable value indicates that the internal consistency level of the scale is sufficient. The Cronbach Alpha values of the sub-factors are as follows: .809 interest factor, .786 benefit factor, .738 emotion factor, .766 appreciation factor, .651 process factor and .649 content factor.

Keywords: Story, the attitude scale of towards writing story, secondary school students.

Giriş

Bilim, teknoloji, sanat ve tasarımda yaşanan gelişmeler hayatın her alanını etkilediği gibi eğitim-öğretim ortamlarını da etkilemektedir. Bireylerin daha nitelikli olmasını vurgulayan bu gelişmelere ayak uydurmak için eğitim-öğretim programları da çağa uygun olarak güncellenmektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar (2019) ismiyle hem ilkokul ve ortaokul için ayrı programları tek çatı altında toplamış hem de amaç ve kazanımlarda değişikliğe gitmiştir. Yapılan değişikliklerden biri de daha önce İlköğretim Türkçe Dersi 6, 7, 8. Sınıflar Öğretim Programında (2006) metin türleri için bir üst sınıflama yok iken yeni Türkçe Dersi Öğretim Programında (2019) üç ana başlık oluşturulmuştur: Bilgilendirici, hikâye edici, şiir. Hikâye edici metinler diye bir üst başlığın oluşturulması hikâyenin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Çocukların anlama ve anlatma becerilerine katkı sağlayan, sözcük dağarcığını geliştiren hikâyeler (Temizyürek, 2003; Walsh ve Blewitt, 2006), 21. yüzyılın bilgiyi ve sanatı sunum şekillerinden biri olan videolarda karşımıza çıkmaktadır. Hatta bunun bir meslek hâline geldiği insanların kendilerini “hikâye anlatıcısı” olarak nitelendirdiği görülmektedir. Bununla birlikte Türkiye’de son 10 yılda hikâye anlatıcı kavramın internette aranma oranında bir artış olduğu da görülmüştür (WEB1). Örneğin, TED konuşmalarıyla ve Netflix’teki Cesaret Çağrısı konuşmasıyla dikkatleri üzerine çeken; cesaret, kırılganlık, utanç, empati vb. konularda makaleleri, kitapları, seminerleri olan Brene Brown’un kendisini araştırmacı ve hikâye anlatıcısı (storyteller) olarak tanıttığı görülmektedir (WEB2, WEB3, WEB4). Adobe’de 6 yıl çalışmış, TRT, el-Cezire, CNNTürk’te belgeseller yapıp yönetmiş; sanat, tasarım ve teknoloji üzerine içerik ürettiği 3 milyon abonelik YouTube kanalı olan ve TEDx konuşmacısı Barış Özcan’ın da kendisini hikâye anlatıcısı olarak tanıttığı görülmektedir (WEB5). Hikâye anlatıcılığının bir meslek olarak sunulduğu günümüzde, hikâye anlatımı yatırımcı ve yazılımcıların da dikkatinden kaçmamıştır (WEB6, WEB7). Hayatın bir parçası haline gelen ekranlarda bulunan reklam dünyası hikâyelerinin ve dijital hikâyelerin temelinde geleneksel hikâyeler yatmaktadır (Robin 2006; Alexandar, 2011). Geleneksel hikâye ise bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması, gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan (TDK, 2011; Doğan, 2005; Akbayır, 2007; Babacan, 2008) metin türüdür. Türkçe Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar (2019) incelendiğinde de metin türü olarak hikâyenin 1-8. sınıfların tümünde mevcut olduğu görülmektedir.

Hikâyenin bu kadar önem kazandığı, hikâye anlatıcılığının geleceğin mesleği olarak görüldüğü (WEB8), hayatın her alanında olan hikâye anlatım ve yazım tekniğinin ortaokul öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik tutumlarına etkisi merak konusu olmuştur. Buna bağlı olarak da alan yazında bu güncel konunun araştırılması yapılmıştır. Alan yazına bakıldığında ise ortaokul öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği (Can ve Topçuoğlu Ünal, 2017), ortaokul öğrencileri için yazma kaygısı ölçeği (Karakuş Tayşi ve Taşkın, 2018), lise öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği (Akaydın ve Kurnaz, 2015), yazma tutum ölçeğinin Türkçeye uyarlanması (Göçer, 2014), yazma eğilimi ölçeği (İşeri ve Ünal, 2010), yazma öz yeterlik ölçeği (Güneş, Kuşdemir ve Bulut, 2017; Şengül, 2013), yazma öz yeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması (Yılmaz Soylu ve Akkoyunlu, 2019), yabancı dil olarak Türkçe yazma kaygısı ölçeği (Aytan ve Tunçel, 2015) çalışmaları olduğu görülmüştür. Hikâye yazmaya yönelik tutum ölçeği çalışması olmadığı fark edilmiştir.

Hayatın bir parçası olan ekranlarda görülen/dinlenen ve temelinde geleneksel hikâye olan dijital hikâyeler çocukların gelişimlerine, motivasyonlarına ve akademik başarılarına etki ettiğinden (Kurudayıoğlu ve Bal, 2014; Baki 2015; Göçen, 2014; Çıralı, 2014; Demirer, 2013; Kahraman, 2013; Yüksel, 2011) çocukların hikâye yazmaya yönelik tutumları merak edilmektedir. Tutum ise bireyin

kendine, herhangi bir nesneye, konuya veya olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak oluşturduğu zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2011; Baysal ve Tekarslan, 2004). Yani tutum sadece bir düşünce veya duygu değil; kendini inanç olarak ifade eden bilişsel, duygu ve heyecanları içeren duygusal ve gözlenebilen faaliyetleri içeren davranışsal öğelere sahiptir (Cüceloğlu, 2003). Bu çalışmada tutum çalışılmasının nedeni, tutumların bireylerin çevrelerine uyumlarını kolaylaştıran bir sistem oluşturmaları yanı sıra bireylerin davranışlarını da yönlendirici gizli bir güce sahip oldukları düşünüldüğündendir (Baysal ve Tekarslan, 2004). Böylece davranışlar önceden tahmin edilebilecek ve süreç içerisinde tutum değişimi gözlemlenebilecek, değişimin nedenleri araştırılabilecektir.

Hikâye yazmaya yönelik tutum çalışılmasının sebebi ise çocukların eğlence, öğrenme ve diğer yaşamsal etkinliklerinde dijital teknolojilerden yoğun biçimde yararlanmasıdır (Odabaşı, 2019). Çocukların neredeyse her anında olan teknoloji onların yaşamlarının bir parçası olan okul hayatlarını da doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Pazarlama sektörünün ve reklam dünyasının başvurduğu hikâyelerin ve sosyal medyada bulunan dijital hikâyelerin çocukların yazdıkları/yazacakları hikâyelere etkisi merak edilmektedir. Çünkü dijital ortamlarda da olsa sunulan hikâyelerin temeli geleneksel hikâyeye yani yaşanmış veya yaşanması mümkün olaylara; mekân, zaman ve kişiye dayanmaktadır. 21. yüzyılda bilgiye internet teknolojileri ile daha kolay ve hızlı ulaşıldığından bilgiyi daha çekici yapmak için hikâyeleştirerek bilginin sunulmasının ve bunun çocuklarının hikâye yazma becerilerine olumlu veya olumsuz yansıyor yansımadağı merak edilmektedir. Bu çalışma ile bilgiyi edinme ve paylaşma şekillerinden biri olması açısından dijital hikâyeleri oluşturmanın ilk aşaması olan hikâye metni oluşturma konusunda hem öğretmenler daha verimli rehberlik edebilecek hem de öğrenciler daha kolay ve keyifli metin oluşturabilecektir. Güncel olan ve alanda mevcut olmayan bu çalışma ile çocukların hikâye yazmaya yönelik tutumları farklı değişkenler ile araştırılıp sorunlar tespit edilebilecek ve çözüm önerileri sunulabilecektir. Bu sebeplerden dolayı ortaokul öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik tutumları araştırılmak istenmiştir.

Yöntem

Bu çalışma, ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin hikâye yazmaya yönelik tutumlarını değerlendirecek bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.

Çalışma grubu

“Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği”nin geliştirilmesinde çalışmaya Kars ili Merkez ilçede bulunan iki devlet ortaokulunun 7. sınıfında öğrenim gören 441 öğrenci katılmıştır. Katılımcılardan 212 öğrenci kız, 229 öğrenci erkektir.

Ortaokul 7. sınıf öğrencileriyle çalışılmak istenmesinin sebebi ise 5. ve 6. sınıfta “Hikâye edici metin yazar.” kazanımı altındaki “Öğrencilerin günlük hayattaki gözlem ve deneyimlerine dayanarak hikâye konusu ve hikâye unsurlarını belirlemeleri sağlanır.” ile “Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemeleri, hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmaları sağlanır.” açıklamaları ve Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kaygısının daha az olduğu düşünülmektedir.

Comrey ve Lee’e (1992) göre ölçek geliştirme çalışmalarında, örneklemin büyüklüğü 300 ve üzerinde ise uygundur. Bununla birlikte örneklem sayısı yeterli büyüklükte ise aynı örneklem grubunun rastgele bölünmesi ile elde edilen iki grup veri üzerinden AFA ve DFA’nın yapılabileceği belirtilmektedir (Brown, 2006; DeVellis, 2017). Buna bağlı olarak bu 441 öğrenciden elde edilen verinin 221’i AFA için, 220’si DFA için kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı - Verilerin Toplanması ve Analizi

“Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği” için alan yazını taraması yapılmış ve Kars ili Merkez ilçede yer alan iki ortaokulun 32 7. sınıf öğrencisine “Hikâye yazmak sizin için ne ifade ediyor?” diye sorulmuştur. Bir paragraf olacak şekilde duygu ve düşüncelerini yazmaları istenmiştir. Öğrenci kâğıtlarından elde edilen veriler ve alan yazın taraması birleştirilerek madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzu oluşturulurken her bir maddenin içeriğinin ilgili yapıyı yansıtmasına dikkat edilmiştir ve iki amaçlı olarak ifade edilen maddelerden kaçınılmıştır (DeVellis, 2017). 65 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Madde havuzunda ne kadar çok maddeye sahip olunursa istenilen amaca uygun maddeleri seçmekte o kadar titiz davranılacağı göz önüne alınmıştır (DeVellis, 2017). Ölçek 5’li Likert tipi şeklinde hazırlanmış ve yanıtlama biçimleri şu şekilde planlanmıştır: “‘Kesinlikle Katılmıyorum: 1, ‘Katılmıyorum: 2’, ‘Fikrim Yok: 3’, ‘Katılıyorum: 4’ ve ‘Kesinlikle Katılıyorum: 5’”tir.

Madde uygunluğunun değerlendirmelerini elde etme tekniği, genellikle çalışılan yapının tanımının uzman paneline sunulmasıdır (DeVellis, 2017). Bunun için oluşturulan madde havuzu iki Türkçe Eğitimi alan uzmanı ile bir Ölçme ve Değerlendirme alan uzmanına gönderilmiştir. Uzmanlardan her bir madde için uygun, kısmen uygun ve uygun değil şeklinde değerlendirme yapmaları istenmiştir. Buna ek olarak da uzmanlardan eksik buldukları kısımları ve önerilerini yazmaları istenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda madde havuzundan 10 madde çıkartılmış ve 13 maddede düzeltilme yapılmıştır. İlgili düzeltmeler yapıldıktan sonra 55 madde ile uygulama yapılmıştır.

Çalışmanın uzman görüşü işleminden sonra yapı geçerliği ve güvenilirliği çalışmalarına geçilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) işlemi ile yapısı incelenmiş daha sonra da bu yapıyı doğrulamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçek toplam 450 öğrenciye dağıtılmış ancak 9 öğrenci tek bir katılma derecesi işaretlediğinden çalışmaya dâhil edilmemiştir. Toplam 441 öğrenciden elde edilen veriler yeterli örneklem büyüklüğüne sahip olduğu için 221’i AFA, 220’si DFA’da kullanılmıştır. AFA için SPSS 20.0 paketi, DFA için de SPSS AMOS 23.0 kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmanın açımlayıcı faktör analizine (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizine (DFA) ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

AFA’ya Yönelik Bulgular

Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizine başvurulmuştur. Açımlayıcı faktör analizi, değişken azaltma ve faktörleri adlandırmanın yanı sıra, analiz sonucunda ortaya çıkan faktörlerin davranışın anlaşılmasına yardımcı olan kuramın yapıları (gözlenemeyen örtük değişkenler) ile benzerlik taşıyıp taşımadığını ortaya çıkarır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Buna bağlı olarak da açımlayıcı faktör analizi ile alt faktörlerde toplanan göstergelerin kuramsal yapının göstergesini yansıtmayı yansıtmadığı incelenmiştir.

Faktör analizinde yeterli örneklem büyüklüğü için olabildiğince büyük örneklemle çalışmaya gidilmiştir, çünkü ortak varyansların ne kadar olduğu veriler analiz edilinceye kadar bilinmeyecektir (Henson ve Roberts, 2006; Erkuş, 2016). Bu ölçek çalışmasında gönüllü katılım sağlayan olabildiğince fazla katılımcıya ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra faktör analizi için veri yapısının uygunluğunu test etmenin diğer yolu da Kaiser-Mayer-Olkin testi sonuçlarına bakmaktır. Bunun için bu ölçek çalışmasında KMO testi değerlerine bakılmıştır ve sonuçları Tablo 1’de bulunmaktadır.

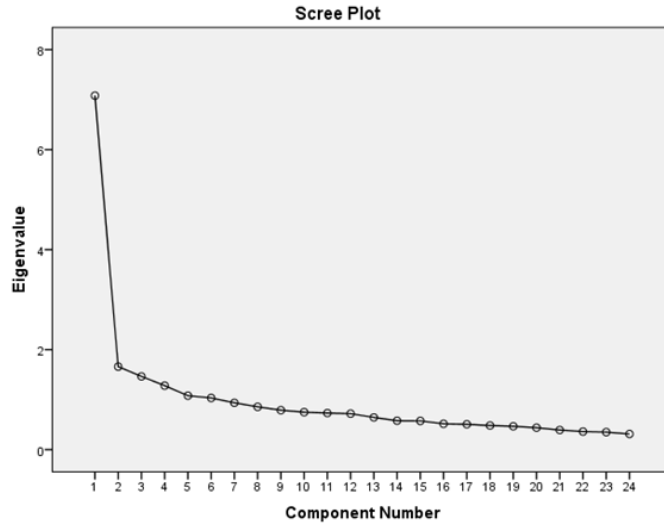
Tablo 1: Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları	
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uyum Ölçüsü	.899
Bartlett Küresellik Testi	χ^2 3356.664 sd 276 p 0.000

Kaiser-Meyer Olkin testi sonucunda, değer 0.50'den düşük olması halinde faktör analizine devam edilemeyeceği söylenir, örneklem büyüklüğü için ise değer; a) 0.50-0.60 arasında ise 'kötü', b) 0.60-0.70 arasında ise 'zayıf', c) 0.70-0.80 arasında ise 'orta', d) 0.80-0.90 arasında ise 'iyi', e) 0.90 üzerinde ise 'mükemmel' olduğu yorumu yapılır (Tavşancıl, 2018; Şencan 2005). Tablo 1'e bakıldığında bu ölçeğe ait KMO testi sonucunun .899 olduğu görülmektedir. Yukarıda verilen değerlere bağlı olarak bu ölçeğin KMO değerinin "mükemmel"e yakın bir değer sınıfına girdiği söylenebilir.

Tablo 1'de aynı zamanda bu ölçeğin Bartlett Testi sonuçları da verilmiştir. Bu testte de diğer χ^2 testlerinde olduğu gibi anlamlılık değerine bakılır ve anlamlılık değeri 0.05'ten küçük ise R korelasyon ya da kovaryans matrisindeki birim matrisinden farklı olduğu sonucuna varılır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Buna bağlı olarak da bu çalışmada bulunan ($\chi^2=3356.664$; $p<.01$) değer anlamlı olduğu söylenebilmektedir. Bu elde edilen değerler ile deneme uygulamasından elde edilen verilerin faktör analizine tabi tutulabileceğine işaret etmektedir.

Yamaç Grafiği'ne (Scree Plot) Yönelik Bulgular

Yamaç-birikinti grafiği, faktör sayısına karar vermek için Cattell tarafından önerilen yardımcı bir grafikdir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Yamaç-birikinti tablosuna bakarak belirgin faktörler görülebilmekte ve faktör azaltmanın gerekli olup olmadığına karar verilebilmektedir. Bu ölçeğe ait yamaç grafiği de Şekil 1'de bulunmaktadır.

Şekil 1. Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Yamaç Grafiği

Şekil 1'e bakıldığında Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğine ait yamaç grafiği görülmektedir. Yukarıdaki grafikte yer alan yüksek ivmeli, hızlı düşüşlerin yaşandığı eğimler, faktör sayısına işaret etmektedir. Eğimin altıncı faktörden sonra plato yapmaya başladığı görülmüştür. Buna bağlı olarak da faktör sayısını belirlemede bu grafik yardımcı olmuştur ve faktör sayısı altıya indirilmiştir.

Toplam Varyans Yüzdesine ve Faktör Sayısına Yönelik Bulgular

Açımlayıcı faktör analizi ile bu ölçeğin toplam varyansın yüzde kaçını açıkladığı ve kaç faktörlü bir yapı oluşturduğu bilgisi Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Faktör Analizi Sonucunda Elde Edilen Toplam Varyans Yüzdesi ve Faktör Sayısı

Faktör Sayısı	Özdeğer	Yüzde	Birikimli Yüzde
1. faktör	7.187	29.945	29.945
2. faktör	1.657	6.903	36.848
3. faktör	1.464	6.101	42.949
4. faktör	1.274	5.309	48.258
5. faktör	1.075	4.481	52.739
6. faktör	1.059	4.411	57.151

Tablo 2’ye bakıldığında temel bileşenler analizi ve dik döndürme (varimax rotation) kullanılarak yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda bu ölçeğin toplam varyansın 57.151’ini açıklayan altı faktörlü bir yapısı olduğu görülmektedir. Faktörlerin özdeğerleri ve açıkladıkları varyans miktarları sırasıyla birinci faktör için 7.187 ve % 29.945; ikinci faktör için 1.657 ve % 6.903; üçüncü faktör için 1.464 ve % 6.101; dördüncü faktör için 1.274 ve % 5.309; beşinci faktör için 1.075 ve % 4.481; altıncı faktör için 1.059 ve %4.411’dir. Faktör analizinde özdeğerleri bir ve birin üzerinde olan faktörler kabul edilmekle birlikte, özdeğer yükseldikçe faktörün açıkladığı varyans da yükselmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Buna bağlı olarak da bu ölçekteki her bir faktörün birin üzerinde özdeğere sahip olması kabul edilebilir değerlere sahip olduğunu göstermektedir. Scherer, Wiebe, Luther ve Adams’a (1988) göre çok faktörlü desenlerde, sosyal bilimlerde açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterlidir (akt. Tavşancıl, 2018). Bu ölçeğin 57.151 toplam varyans değerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir.

Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Faktör Yükleri

Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk (2012)’e göre bir maddenin faktör yük değerinin düşük olması, o maddenin söz konusu faktörle yeterince güçlü bir ilişkide olmadığını gösterdiğinden bu ölçeğin faktör yük değerlerine bakılmıştır. Ölçeğinin faktör yüklerine ait değerler Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri

Maddeler	İlgi	Fayda	Duygu	Beğeni	Süreç	İçerik
M18	.685					
M9	.661					
M14	.640					
M17	.639					
M13	.631					
M2	.627					
M61		.762				
M59		.723				
M60		.720				
M58		.658				
M22			.764			
M11			.740			
M12			.735			
M29				.812		
M28				.780		
M30				.642		
M53					.688	
M56					.634	
M55					.572	
M45					.448	
M44					.431	
M35						.775
M34						.722
M33						.533

Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre her bir değişkenin yük değerinin 0.32 ve daha üzerinde değerlendirilmesi gerekir. Tablo 3'e bakıldığında, birinci faktörde yer alan maddelerin yük değerlerinin .685 ile .627 arasında olduğu; ikinci faktörde yer alan maddelerin yük değerlerinin .762 ile .658 arasında olduğu; üçüncü faktörde yer alan maddelerin yük değerlerinin .764 ile .735 arasında olduğu; dördüncü faktörde yer alan maddelerin yük değerlerinin .812 ile .642 arasında olduğu; beşinci faktörde yer alan maddelerin yük değerlerinin .688 ile .431 arasında olduğu; altıncı faktörde yer alan maddelerin yük değerlerinin .775 ile .533 arasında olduğu ve bu değerlerin kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 3'e tekrar bakıldığında birinci faktörde yer alan maddelerin (M18, M9, M14, M17, M13 ve M2) "ilgi"; ikinci faktörde yer alan maddelerin (M61, M59, M60 ve M58) "fayda"; üçüncü faktörde yer alan maddelerin (M22, M11 ve M12) "duygu"; dördüncü faktörde yer alan maddelerin (M29, M28 ve M30) "beğeni"; beşinci faktörde yer alan maddelerin (M53, M56, M55, M45 ve M44) "süreç"; altıncı faktörde yer alan maddelerin (M35, M34 ve M33) "içerik" olarak adlandırıldığı görülmektedir. Faktörleri adlandırma aşamasında iki Türkçe Eğitimi alan uzmanından fikir alınmıştır. Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği'nde binişik olan maddeler ve yeterli faktör yük değerinin kabul düzeyine sahip olmayan maddeler de çıkartıldığında bu ölçek 6 faktörlü 24 maddelik son şeklini almıştır.

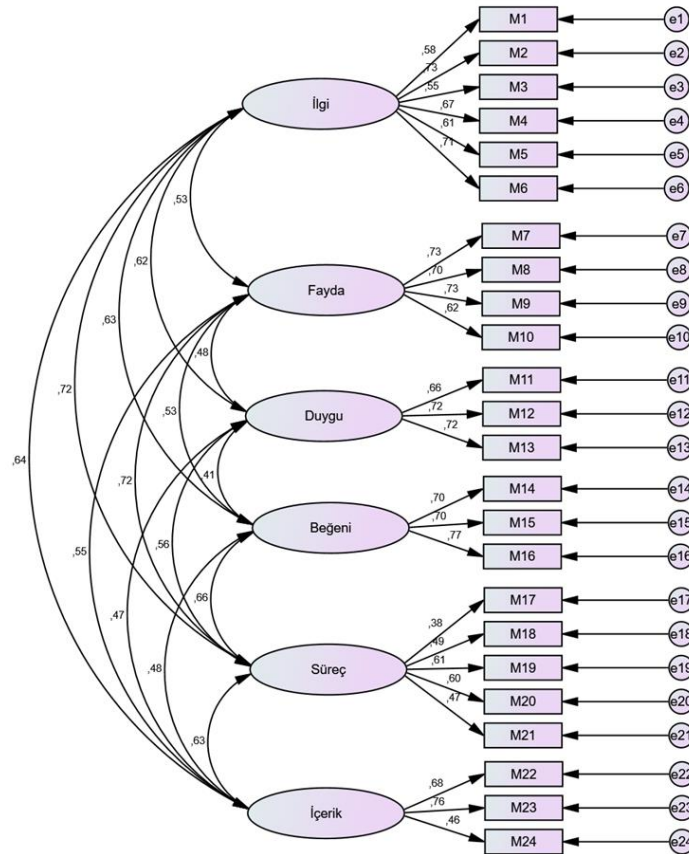
DFA'ya Yönelik Bulgular

Çalışmanın doğrulayıcı faktör analizine (DFA) ilişkin bulgular Tablo 4 ve Şekil 2'de yer almaktadır.

Tablo 4: Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin DFA'sına Yönelik Bulgular

	Değerler	Kabul edilebilir uyum
χ^2	421.823	-
Serbestlik Derecesi	237	-
p	0.000	-
χ^2/df	1.780	<5
NNFI/TLI	0.932	>.90
CFI	0.941	>.90
RMSEA	0.042	<.08
SRMR	0.041	<.10

Tablo 4'e bakıldığında ölçeğin yapı geçerliği için yapılan DFA ile elde edilen uyum indeksleri incelenmiş ve ki-kare değerinin ($\chi^2=421.823$ sd=237, p=0.00) anlamlı olduğu görülmektedir. NNFI/TLI ile CFI değerlerinin .95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, .90'ın üzerinde olması ise iyi uyuma işaretir (İlhan ve Çetin, 2014). Bu ölçeğin TLI= 0.932 ve CFI= 0.941 uyum indekslerinin iyi olduğu görülmektedir. RMSEA'nın .05'ten küçük olması mükemmel, .08'den küçük olması iyi uyuma işaretir (İlhan ve Çetin, 2014; Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu ölçeğin RMSEA= 0.042 uyum indeksinin iyi olduğu görülmektedir. SRMR değeri için ise .05 mükemmel uyum ve .10 değeri kabul edilebilir uyum olarak değerlendirilmektedir (İlhan ve Çetin, 2014; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003). Bu ölçeğin SRMR= 0.041 uyum indeksinin iyi olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Güvenirlik değeri bir ölçme aracının tekrarlanan ölçümlerde aynı sonucu verme derecesine işaret etmektedir (Baş, 2010). Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin güvenirligini kanıtlamak için ve Cronbach Alpha değerine bakılmıştır. Tavakol ve Dennick (2011) göre Cronbach Alfa değeri .70 ve .95 arasında olan değerler kabul edilebilir değerlerdir. DeVellis (2017)'e göre de .60 altı kabul edilemez; .60 ve .65 arası istenilir değil; .65 ve .70 arası asgari düzeyde kabul edilebilir; .70 ve .80 arası kayda değer; .80 ve .90 arası çok iyi ve .90'ın üzeri araştırmacı ölçeği kısaltmayı düşünmelidir. Ölçeğin geneline ve alt faktörlerine ait Cronbach Alpha değerleri ise Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Ölçeğinin Alt Faktörlerine Ait Cronbach Alpha Değerleri

Alt faktörler	Cronbach alpha değeri
İlgi	.809
Fayda	.786
Duygu	.738
Beğeni	.766
Süreç	.651
İçerik	.649
Genel	.896

Tablo 5'e bakıldığında açımlayıcı faktör analizi yapıldıktan sonra nihai ölçekte kalan maddelerin Cronbach Alpha değerinin .896 yani çok iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Alt faktörlere ait Cronbach Alpha değerlerinin ise sırasıyla .809 ilgi faktörünün, .786 fayda faktörünün, .738 duygu faktörünün ve .766 beğeni faktörünün kayda değer olduğu; .651 süreç faktörünün ve .649 içerik faktörünün de asgari düzeyde kabul edilebilir olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda, 6 boyutlu 24 maddelik ve beşli derecelendirmeye sahip likert tipi bir tutum ölçeği ortaya çıkmıştır. Her alt faktör içinde bulunan maddelerin özelliğine göre adlandırılır (Karasar, 2015). İki Türkçe Eğitimi alan uzmanı görüşünden sonra bu ölçeğin alt faktörlerinin adlandırılması şu şekilde olmuştur: İlgi, fayda, duygu, beğeni, süreç ve içerik. "Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği"nin 24 maddesi ve 6 alt faktörlü yapısı ile açıklanan toplam varyans 57.151'dir. Ölçek yapısının açıkladığı varyans, ölçülen niteliği açıklamada yeterli bulunmuştur (Tavşancıl, 2018).

Tabachnick ve Fidell (2013)'e göre her bir değişkenin yük değerinin 0.32 ve daha üzerinde olması ve Şencan (2005)'a göre .40 altındaki değerlerin gösterilmemesi gerekir. Bu ölçekteki en yüksek faktör yük değerinin .812 ve en düşük faktör yük değerinin .431 olması ölçek maddelerinin yük değerlerinin kabul edilebilir değerler olduğu göstermektedir.

Ölçek yapısının uyum indeksleri incelendiğinde $\chi^2/df= 1.780$, TLI= 0.932, CFI= 0.941, RMSEA= 0.042 ve SRMR= 0.041 değerlerinde uyum indekslerine sahip olduğu bulunmuştur. Byrne'nin (1998) çalışmasına göre de bulunan uyum indeksleri kabul edilebilir uyuma sahiptir. Ölçeğin güvenirligi için iç tutarlılığa yönelik 24 maddenin tümüne ait Cronbach Alpha değerinin .896 olduğu bulunmuştur. Tavakol ve Dennick (2011) 'e göre kabul edilebilir olan bu değer ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin yeterli olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen hikâye yazma yönelik tutum ölçeğinin ortaokulun tüm kademeleri için karşılaştırmalı bir çalışması yapılabilir. Ölçeğin farklı kademedeki öğrencilerde nasıl bir yapı ortaya koyacağı araştırılabilir. Geliştirilen ölçekten elde edilen veriler ile yaş, cinsiyet, okul türü, okuma-yazma alışkanlığı, teknoloji vb. değişkenler arasındaki ilişki incelenebilir. Bu çalışma

ortaokul 7. sınıf öğrencileri ile sınırlı kalmıştır. İleriki araştırmalar, çalışma grubu olarak 5. 6. ve 8. sınıflar ile özel okullarda yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akaydın, Ş. ve Kurnaz, H. (2015). Lise öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 246-261.
- Akbayır, S. (2007). *Eğitim fakülteleri için cümle ve metin bilgisi*. (Geliştirilmiş 5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Alexander, B. (2011). *The new digital storytelling: Creating narratives with new media*. PRAEGER, ABC-CLIO: Santa Barbara, CA, US.
- Aytan, N. ve Tunçel, H. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 50-62.
- Babacan, M. (2008). *Yazılı ve sözlü anlatım (kompozisyon bilgileri)*. (Gözden Geçirilmiş 2. Baskı). İstanbul: 3F Yayınevi.
- Baki, Y. (2015). *Dijital öykülerin altıncı sınıf öğrencilerinin yazma sürecine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baş, T. (2010). *Anket. Anket nasıl hazırlanır? Anket nasıl uygulanır? Anket nasıl değerlendirilir?* (Genişletilmiş 6. Baskı). Seçkin: Ankara.
- Baysal, A. C. ve Tekarslan E. (2004). *Davranış bilimleri*. (Genişletilmiş 4. Baskı). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. (Ed. David A. Kenny). New York: The Guilford Press.
- Byrne, B. M. (1998). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS and SIMPLIS: Basic concepts, applications, and programmings*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2017). Ortaokul öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 203-212.
- Comrey, A. L. ve Lee, H. B. (2009). *A first course in factor analysis*. (Dijital Baskı). New York: Psychology Press.
- Çıralı, H. (2014). *Dijital hikâye anlatımının görsel bellek ve yazma becerisi üzerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve davranışı – psikolojinin temel kavramları*. (12. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demirer, V. (2013). *İlköğretimde e-öyküleme kullanımı ve etkileri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- DeVellis, R. F. (2017). *Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar*. (Ç. Tarık Totan). (3. Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Doğan, D. M. (2005). *Büyük Türkçe sözlük*. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Erkuş, A. (2016). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-1 temel kavramlar ve işlemler*. (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. (3rd ed.). London: Sage Publication.
- Göçen, G. (2014). *Dijital öyküleme yönteminin öğrencilerin akademik başarı ile öğrenme ve ders çalışma stratejilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Göçer, A. (2014). Tazma tutum ölçeğinin (ytö) Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 515-524.
- Güneş, F., Kuşdemir, Y. ve Bulut, P. (2017). Yazma öz yeterlik ölçeğinin psikometrik özellikleri. *International Journal of Social Science*, 58, 101-114.
- Henson, R. K., Roberts, J. K. (2006). Use of exploratory factor analysis in published research: common errors and some comment on improved practice. *Educational and Psychological Measurement*, 66, 393-416.
- İlhan, M., ve Çetin, B. (2014). Lisrel ve amos programları kullanılarak gerçekleştirilen yapısal eşitlik modeli (yem) analizlerine ilişkin sonuçların karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5(2), 26-42.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim*. (6. Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- İşeri, K. ve Ünal, E. (2010). Yazma eğilimi ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim*, 35(155), 104-117.
- Kahraman, Ö. (2013). *Dijital hikâyecilik metoduyla hazırlanan öğretim materyallerinin öğrenme döngüsü giriş aşamasında kullanılmasının fizik dersi başarısı ve motivasyonu düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Karakuş Tayşi, E. ve Taşkın, Y. (2018). Ortaokul öğrencileri için yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1172-1189.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kurudayıoğlu, M. ve Bal, M. (2014). Ana dili eğitiminde dijital hikâye anlatımlarının kullanımı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 74-95.
- MEB, (2019). *Türkçe dersi öğretim programı ilköğretim ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar*. Ankara: MEB.
- MEB. (2006). *İlköğretim türkçe dersi (6,7,8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Odabaşı, F. (2019). *Dijital yaşamda çocuk*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Robin, B. (2006). The educational uses of digital storytelling. In society for information. *Technology & Teacher Education International Conference*. <http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/articles/Educ-Uses-DS.pdf> adresinden 07.09.2017 tarihinde erişilmiştir.

- Schermelleh-Engel, K., ve Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online* 8(2), 23-74.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şengül, M. (2013). Ortaokul öğrencilerine yönelik yazma öz yeterlikleri ölçeği geliştirme çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(1), 81-94.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. (6th ed.). Pearson Education.
- Tavakol, M., Dennick, R. (2011). Making sense of cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55. <http://www.ijme.net/archive/2/cronbachs-alpha.pdf> adresinden 03.02.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. (6. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 161-167.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe sözlük*. (11. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Walsh, B. ve Blewitt, P. (2006). The effect of questioning style during story book reading on novel vocabulary acquisition of preschoolers. *Early Childhood Education Journal*, 33(4), 273-278.
- Yılmaz Soylu, M. ve Akkoyunlu, B. (2019). Yazma öz-yeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 2233- 2242.
- Yüksel, P. (2011). *Using digital storytelling in early childhood education: a phenomenological study of teachers' experiences*. Yayınlanmamış doktora tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü
- WEB1 <https://trends.google.com.tr/trends/explore?q=%2Fg%2F1q6hz9cnw&geo=TR> adresinden 16.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB2 <https://brenebrown.com/about/> adresinden 16.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB3 <https://twitter.com/brenebrown> adresinden 16.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB4 <https://www.instagram.com/brenebrown/> adresinden 16.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB5 <http://barisozcan.com/kimdir/> adresinden 16.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB6 [Storyteller.net](http://storyteller.net) adresinden 10.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB7 storytel.com adresinden 10.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- WEB8 <https://otherworkers.com/storyteller-olmak/> adresinden 10.05.2019 tarihinde erişilmiştir.